

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 16/14
Люксембург, 12 февруари 2014 г.

Заклучение на генералния адвокат по дело C-26/13
Árpád Kásler и Hajnalka Káslerné Rábai/OTP Jelzálogbank Zrt

Според генералния адвокат N. Wahl клаузите, предвиждащи, че за отпускането на заем в чужда валута се прилага различен курс от този, приложим за изплащането на заема, не са задължително освободени от преценката за техния неравноправен характер

Макар, че подобни клаузи a priori могат да бъдат разглеждани като част от основния предмет на договора за заем, изразен в чуждестранна валута, все пак националната юрисдикция следва да определи дали потребителите са били в състояние да схванат, че се излагат на допълнителни разходи поради разликата между двата курса

Директивата относно неравноправните клаузи в договорите¹ предвижда, че потребителите не са обвързани от неравноправните клаузи, посочени в договор, сключен с търговец. При все това що се отнася до клаузите, които определят основния предмет на договора, както и съответствието между цената и възнаграждението, от една страна, и доставените стоки или предоставените услуги, от друга страна, директивата предвижда, че не е възможно да се преценява неравноправния характер, ако те са изразени на ясен и разбираем език.

На 29 май 2008 г. г-н Kásler и г-жа Káslerné Rábai сключват с унгарска банка договор за заем във валута, обезпечен с ипотека върху недвижим имот. Банката предоставя на заемателите заем в размер на 14 400 000 унгарски форинти (HUF) (около 46 469 EUR), чиято равностойност в швейцарски франкове (CHF) възлиза на 94 240,84 CHF. Според условията на договора съпрузите Kásler са уведомени, че освен сумата на заема, в CHF ще бъдат изчислени също лихвите по този заем, административните разходи, както и лихвите за забава и другите разходи.

В договора също е предвидено, че изчисляването на сумата на заема в CHF се извършва по прилагания от банката курс купува за тази валута, който е в сила в деня на отпускането на средствата. При все това съгласно договора размерът в HUF на всяка месечна вноска по погасяване на кредита трябва да се определи въз основа на прилагания от банката обменен курс продава за CHF в деня, предшестващ падежа.

Съпрузите Kásler оспорват пред унгарските съдилища клаузата, позволяваща на банката да изчислява дължимите месечни вноски на базата на валутния курс продава за CHF. Те изтъкват неравноправния характер на тази клауза, доколкото тя предвижда за целите на погасяването на заема курс, който е различен от курса, прилаган към датата на отпускането му.

Сезиран с жалба по спора, Kúria (Върховен съд на Унгария) пита Съда дали клаузата, с която се определя приложимия курс към договор за заем, изразен в чуждестранна валута, е част от неговия основен предмет или от съотношението качество/цена на престацията. Евентуално този съд иска да се установи в кои случаи подобна клауза трябва да се счита за съставена на ясен и разбираем език, така че нейният неравноправен характер не може да бъде преценяван въз основа на директивата. Унгарската юрисдикция желае също да се установи дали в хипотезата, в която договорът не може да бъде изпълнен след

¹ Директива на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).

премахването на неравноправна клауза, националният съд е оправомощен да го измени или да го допълни.

В представеното днес заключение генералният адвокат Wahl уточнява, на първо място, че при определянето на основния предмет на даден договор следва във всеки конкретен случай да се определи коя престация или престации, обективно трябва да се счита(т) за съществена/и в общата структура на договора. Следователно трябва да се прецени дали въпросните клаузи са вътрешно присъща част от характеризиращите договора престации, така че при отсъствието им договорът изгубва една от основните си характеристики и дори не може да бъде изпълнен въз основа на оставащите договорни клаузи.

В този контекст генералният адвокат Wahl счита, че в случай на договор, изрично изразен в чуждестранна валута (като този в настоящото дело), клаузите, определящи приложимите обменни курсове, спадат, подобно на тези относно предоставянето на средствата и плащането на лихвите, към основния предмет на договора. Всъщност те са един от съществените елементи на механизма на заема в чуждестранна валута, поради това, че липсата им би довела до невъзможност за изпълнение на договора.

На второ място, що се отнася до въпроса дали тези клаузи са били изразени на ясен и разбираем език, генералният адвокат счита, че разглеждането на този критерий не трябва да се свежда само до формулировката на клаузите. Всъщност договорна клауза е ясна и разбираема, когато позволява на потребителя да разполага с информацията, с помощта на която ще бъде в състояние да прецени предимствата и недостатъците от сключването на договора и свързаните с тази сделка рискове. Така потребителят трябва да схване не само съдържанието на дадена клауза, но и свързаните с нея задължения и права.

Генералният адвокат Wahl счита, че в разглеждания договор за заем договорните клаузи относно приложимите обменни курсове съответно при отпускането и погасяването на заема изглежда са били ясно формулирани. Все пак той приема, че е възможно да възникнат съмнения по въпроса дали потребителят е бил в състояние да схване, че се е изложил на допълнителна тежест, произтичаща от разликата, която съществува между продажната цена на чуждестранната валута и покупната цена на същата валута. В това отношение според г-н Wahl Kúria следва да отговори на този въпрос в светлината на обективните данни, представени по повод на сключването на договора.

Накрая, според генералния адвокат в хипотезата, в която премахването на неравноправна клауза води, както е в настоящия случай, до невъзможност за изпълнение на договора, директивата допуска националният съд да замени неправомерната клауза с диспозитивна разпоредба на националното право, когато подобно заместване е възможно по силата на това право. Всъщност подобен подход позволява да се постигне целта на директивата, която се изразява по-конкретно в това да се възстанови равновесието между страните, като същевременно, доколкото е възможно, се запази валидността на договора като цяло.

Ако подобно заместване не беше разрешено и ако съдът беше длъжен да обяви договора за недействителен, възпиращият ефект на санкцията за нищожност, както и целта за защита на потребителя щяха да бъдат поставени под въпрос. В конкретния случай подобно обявяване на недействителност би имало за последица да направи изискуема цялата сума по заема. Това обаче би довело до надхвърляне на финансовите възможности на потребителя и така оцетеният би бил той, а не заемодателят, който вследствие на това би се насърчил да включва подобни клаузи в договорите, които сключва.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на

правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708.

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106